בס"ד

גם אתה רוצה להרגיש עונג שבת אמיתי
מצטרפים לאלפי בתים בישראל ברחבי תבל שמענגים את שולחן שבת עם גליונות וספרי מעדני אשר ומעידים שביתם נהפך לבית של תורה

מעדני אשר

פרשת וישלח - שנת תשפ"ז . גליון אלף 125
שנה 24 לממלכת התורה מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

האם יש קטן שמתחייב במצוות לפני גיל בר מצוה?

בפרשתן ל"ד כ"ה **ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי איש חרבו**
איתא במשנה אבות פ"ה משנה כ"א **דבן י"ג למצוות.**

ובראשונים כותבים דמקור לדבר מפרשתן: דלא מצאנו בכל התורה שיהא קרוי איש בפחות מבן י"ג, אבל בבן י"ג מצאנו שקראו הכתוב איש **כדכתיב** ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי איש חרבו, ושמעון ולוי בההיא שעתא בני י"ג שנה הויא כך כתבו רש"י באבות, וכן המפרש בנזיר כ"ט ע"ב וכן ברע"ב באבות ובתוי"ט שם עי"ש החשבון, מזה ידעינן דאיש שכתוב בכל המצוות והאיסורים היא מבן י"ג ומעלה.

איתא בגמ' ברכות ל"א ע"ב **שעלי אמר לשמואל מימר שפיר אמרת מיהו מורה הלכה בפני רבו אתה וחייב מיתה.**

יש להקשות: הרי שמואל היה אז קטן פחות מב' שנים וקטן פטור מעונשים, כך הקשה בריטב"א שם, וכן במהרש"א ובצל"ח, וכן בברכת אהרן מאמר ר"פ.

ובאחרונים מתרצים: מי ששכלו חריף חייב אף כשהוא קטן, דהטעם שבן י"ג למצוות היא, משום דאז נעשה הילד בר דעת, אבל חריף נעשה לפני זה, לכן שמואל שהיה חריף נענש אף שהיה קטן, כן כתב בצל"ח שם בברכות.

ויסוד זה: כתב בתוס' על התורה בפרשת וישב **בשם ר' יהודה החסיד לתרץ** מדוע נענשו ער ואונן הא היו קטנים, וכתב דאין הדבר תלוי בגדלות י"ג שנה, אלא מי שיש לו דעת קודם נענש קודם וכן כתב במזרחי שם.

ולפי זה מובן: מדוע אצטריך עלי להקדים ולומר **מימר שפיר אמרת מיהו מורה הלכה בפני רבו וחייב מיתה.** דכונתו היה לומר אתה אומר דברים של טעם א"כ אתה חריף, א"כ אתה חייב מיתה אף שאתה קטן, כך כתב ביד שאול לבעל השואל ומשיב סימן רמ"ד ס"ק ה', וכן בישמח משה פרשת ויקרא, וכן בשו"ת בית דוד ליטער סימן ע"א.

יש להקשות: לשיטות דקטן חריף דינו כגדול לכל דיני התורה, א"כ כל קדושי קטן, שיהא קדושין מספק, שמא הוא חריף כגדול, ומדוע אמרינן דקדושי קטן לא הויא קדושין אפילו מספק, כך מקשה בחתם סופר גיטין פ"ט ע"ב.

איכא כמה תרוצים

א. בשם בנו הכת"ס הביא לתרץ כיון דאין אנו יכולים להבחין אם היא חריף או לאו, ה"ל כמקדש בלא עדים, ולכך לא הויא אפילו ספק קדושין, ועיין מה שפלפל בתרוץ זה מרן בשו"ת דברי יציב חו"מ סימן מ"ז ס"ק ג'.

ב. קטן ששכלו חריף כגדול, הויא מיעוטא דמיעוטא ולא חיישינן, לכן לא הויא אפילו ספק קדושין, כך תירץ החתם סופר בשם תלמידו

האם אשה או קטן יכולים להיות פנים חדשות בשבע ברכות?

קימ"ל אה"ע סימן ס"ב ס"ק ז' **דאין מברכים שבע ברכות אלא א"כ יש פנים חדשות.**

יש לחקור האם אשה או קטן מהני לפנים חדשות

הנה הריטב"א כתובות ז' ע"ב כתב דאשה לא מהני לפנים חדשות, דבעינן איש שראוי להצטרף למנין עשרה לברכת חתנים.

וכן כתב הפתחי תשובה בהא"ע סימן ס"ב, וכן כתב בספר תולדות אדם אה"ע סימן ס"ב בשם ספר זכור לאברהם, דבעינן מי שראוי להימנות לעשרה לברכת חתנים, ומסיק דלפי זה ה"ה קטן לא מהני לפנים חדשות

אבל החתם סופר כתובות ז' ע"ב סד"ה במהקהלות כתב דאפילו אשה וקטן יכולים להיות פנים חדשות כשמרבים שמחה בשבילם.

ולענין הלכה: אין להקל בזה ואין אומרים שבע ברכות אם יש אשה או קטן פנים חדשות, אע"ג דמרבים שמחה בשבילם, דבעינן גדול הראוי להצטרף למנין עשרה.

ובספר הליכות לבר מצוה ע"מ קל"ז דן לגבי קטן שנעשה בר מצוה בימי שבע ברכות של בן משפחתו האם אינו נחשב לפנים חדשות כיון שביהותו ילד כבר השתתף בשמחת השבע ברכות של אותו חתן או דילמא נחשב לפנים חדשות, כיון כשהתתף כשהיה קטן לא הצטרף למברכים ולא החשיבהו לפנים חדשות יכול עכשיו להצטרף.

האם יש ענין להביא ילדים קטנים לבית המדרש כדי שיהא ברב עם הדרת מלך?

יש לחקור האם יש ענין להביא קטנים לבית המדרש כדי שיהא ברב עם הדרת מלך או דילמא כיון שאינם בר חיובא לא שייך ביה ברב עם הדרת מלך

הנה באשל אברהם להגה"ק מבוטשאטש אור"ח סימן צ' דן בזה האם יש ענין לצרף קטנים לבית הכנסת כדי שיהא ברב עם.

ומביא ראיה: מהא דאמרינן בגמ' חגיגה ג' ע"מ א' שטף למה באין למצות הקהל כדי ליתן שכר למביאיהם, וברור שיש ענין ברב עם דאם לא כן מה ענין להביאם.

ודוחה דאין ראיה מזה ומניחו בצ"ע.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
מגדולי תומכי התורה בדורנו
בונה ומקים עולמות של תורה ותפילה ברחבי תבל
ובשבוע הבא אי"ה חנוכת הבית לבית המדרש שבנה לחסידי צאנז רמה ד' בית שמש
הרבני הנגיד הנכבד רבי **יחיאל מיכל ראזנבערג** שליט"א מונטריאל
לעילוי נשמת אביו הרבני החסיד רודף צדקה וחסד
עמד לימין צדיק מרן הדברי יציב זי"ע בכל מפעלות הקודש
הרבני המפואר הרב **אברהם ישי ראזנבערג** בן הרב **יחיאל מיכל** ז"ל
מזקני וחשובי חסידי צאנז
נ.ל.ב.ע כ"א כסליו תשפ"א

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג רבי **שמעון אהרן לעמבערגער** שליט"א
ראש כולל כולל הרבנים וכוללי האר"י שבחבורה
בנו של גאב"ד מאקווא אלעד זצ"ל
חתן ידידינו
הגאון הצדיק
רבי **ישראל חיים קאהן** שליט"א
אב"ד תולדות אהרן ארה"ק
לרגל שמחת הולדת בנו במז"ט
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב **הערשי גרטנהויז** שליט"א בית שמש
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו
היניק וחכים כמר **אברהם יוסף** נ"י
וברכת מזל טוב לאביו
ידידינו הרב שמואל מרדכי שליט"א
ולחמיו ידידינו הרב יחיאל הירש שליט"א
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו אחי היקר
הגאון רבי **ישעי' שוורץ** שליט"א
רב קהל חסידים ביתר - ראש ישיבת והגית
מח"ס הנפלא משנת המשפט – טוען ונטען - אבידה
לרגל שמחת נישואי בנו
הבה"ח המופלג בתויר"ש כמר **שמואל דוד** נ"י
עב"ג הרה"צ **חיים יוסף הלפרין** שליט"א
גאב"ד ראדמישלא בני ברק
וברכת מזל טוב לחמיו
הגאון הצדיק רבי **דב וייס** שליט"א גאב"ד קרית צאנז
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג רבי **זלמן לייב הלברשטאם** שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט
וברכת מזל טוב לאביו ידידינו
הגה"צ רבי **אברהם** שליט"א רב קהילות צאנז טבריה – צפת - חיפה
ולחמיו ידידינו הגה"צ רבי **משה קהאן** שליט"א
רב קהילת תולדות אהרן טבריה
וברכת מזל טוב לסבים
כ"ק מרן האדמו"ר **מצאנז** שליט"א
כ"ק מרן האדמו"ר **מתולדות אהרן** שליט"א
כ"ק מרן האדמו"ר **מסטראפקוב** שליט"א
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

לעי"נ אאמו"ר הגה"צ **חיים יעקב מנחם** זצוק"ל בן הרב **עזריאל** ז"ל נ.ל.ב.ע ט"ז כסליו תשפ"ג – בעל הויחי יעקב | לע"נ חמותי האשה החשובה והצדקנית מרת **פרידא גילה ריין** ע"ה בת הרב **יצחק אייזיק** זצ"ל

אדם שאין לו כסף לשלם את הכתובה
האם רשאי לגרש את אשתו?

בפרשתן ל"ד י"ב **הרבו עלי מאוד מהר וגו'.**

וברש"י כתובה.

נחלקו בגמ' האם כתובה דאורייתא או רק תקנה דרבנן כדי שלא יהא קל בעיניו להוציאה, עיין כתובות י' ע"א ובתוס' שם

ובענין שיטת רש"י מה סובר נחלקו הפוסקים מה הוא סובר: יש שסובר ששיטתו דכתובה דאורייתא, ומביאים ראיה מהא דכתב בפרשת משפטים על הפסוק שמות כ"ב ט"ו כמהר הבתולות, פירוש כתובה.

אבל במשנה למלך פרק א' מנערה ובתולה הלכה ג' וכן במלאכת הקודש פרשת משפטים כתב שרש"י סבירא ליה דכתובה רק דרבנן, ולא קשיא מהא דפירש רש"י דמוהר על כתובה, שכוונתו שכן היה המנהג, וגם קודם מתן תורה מבואר בבראשית רבה פרשה פ' שכך היה המנהג.

מעדני אשר: ויש להביא ראיה מרש"י כאן שפירש כמוהר כתובה, חזינן נמי דקודם מתן תורה היה נוהג, א"כ אין ראיה דאורייתא.

יש לחקור בעל הרוצה לגרש את אשתו אך אין לו כסף או נכסים כדי לפרוע את התחייבות הכתובה האם מניעת התשלום הכתובה מעכב הגירושין או דילמא יכול לגרשה מיד ומעות הכתובה הויא חוב שכשיהיה לו מעות יצטרך לשלם לאשה

הנה איתא בשו"ת הרשב"א סימן אלף רנ"ד וז"ל שמעתי בשם הגאון שאין אדם רשאי לגרש את אשתו אם אין לו לפרוע כתובתה.

וכן כתב הרי"ף בתשובות סימן ק"ג, וכן בסימן י"ד ב' מובא ברשב"א הנ"ל שאין יכול לגרש אם אין לו עכשיו כסף.

והביא ראיה: מהא דאיתא בגמ' כתובות נ"א ע"א לקתה חייב לרפאותה, אמר הרי גיטה וכתובתה, תרפא את עצמה רשאי, משמע שבלא כתובתה אינו רשאי.

ובשו"ת תשב"ץ חלק ג' סימן רכ"ג **הביא ראיה:** מהא דאמרינן בגמ' יבמות ס"ג ע"ב על הפסוק נתנני ה' בידי לא אוכל קום, זה אשה רעה וכתובתה מרובה, חזינן שאם אין לו לשלם אינו יכול לגרש.
עיין מהרי"ץ חיות גיטין נ"ח ע"א.

אבל הבית יוסף באע"ה סימן קי"ט **חולק:** ואינם נראים דברי סמכא דלא לישתמיט אחד מהפוסקים המפורסמים לכתוב כן אפילו ברמז ויש לדחות הראיה שהביאו מסוגיא הנ"ל דכתובות.

ובפרי חדש מסביר: דבסוגיא הנ"ל מיירי מאשה חולה שאין ראוי להניחה בלא משען, לכן אין רשאי לגרשה עד שיתן לה כתובתה, משא"כ באשה בריאה יכולה לגרש אפילו בלא כתובה.

וכן פסק הרמ"א אה"ע סימן קי"ט ס"ק ס"ו שאפילו אין לו לשלם לה כתובתה אינה יכולה לעכב הגירושין משום כך, אלא תגרש ואח"כ תתבע מה שחייב לה.

וכן כתב בשו"ת נודע ביהודה מהדורא תנינא אבהע"ז סימן ק"ג האיש מגרש אשתו אפילו אין לו לסלקה כתובתה ואין האשה יכולה לעכב.

וכבר הקדימם הרא"ש כלל מ"ב אות א' ואינה יכולה לומר אין רצוני לקבל גט עד שיתן כתובתי, דזו אינה טענה, כיון דמן התורה היא חייבת לקבל גט, נמצא פריעת חוב כתובתה הויא כשאר חוב שהיה מחויב לה.

יש פוסקים שדוחים ראיה זו: מהרא"ש משום דבאופן שיש מצוה לגרש שאני, עיין בית שמואל אה"ע סימן קי"ט ס"ק ו', וכן בחלקת מחוקק.

ובחתם סופר גיטין צ"א ע"א **כתב דהאי דינא כשאין בידו כעת לפרוע כתובה האם יכול לגרשה:** תלוי בפלוגתא דתנאי אי כתובה דאוריתא או דרבנן, דאם כתובה דאוריתא מצינן למימר דאפילו אי אין לו בכדי לפרוע נמי מצי מגרש, אבל להסוברים דכתובה דרבנן בכדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה, א"כ אם יוכל לגרשה ללא תשלום הכתובה אכתי תהא קלה בעיניו להוציאה ולא הועילו חכמים בתקנתם מידי,

מעדני אשר: יש להעיר דאנו פוסקים דרבנן, ואפילו הכי אין צריך לשלם.

יש להקשות: איך יתרצו כל הני שיטות הראיה שהביא התשב"ץ.

בבאר היטב אה"ע סימן קי"ט ס"ק ו' **דחה:** דאין למדין הלכות מן ההגדות.

ובשו"ת עין יצחק אה"ע סימן ע"ד ס"ק י"ג **דחה הראיה מיבמות:** דכיון דכל זמן שלא תתגרש לא תוכל לגבות הכתובה רק באם תתגרש תוכל לתבוע הכתובה, על כן זה גופה הוי רעה וקרינן על זה נתנני בידי לא אוכל קום

מדוע תיקנו כתובה כדי שלא יהא קל לגרש
הרי לבית שמאי אין מגרשין אלא א"כ מצא בה ערות דבר?

יש להקשות: מדוע תיקנו כתובה כדי שלא יהא קל לגרש הרי לשיטת בית שמאי גיטין צ"א ע"א אין מגרשין אלא א"כ מצא בה ערות דבר, כך הקשה החתם סופר גיטין צ"א בשם רבו רבי נתן אדלר זצ"ל, וכן הקשה בשו"ת חדושי הרי"ם אה"ע סימן קי"ט אות ז' בשם בנו, וכן בשירי קרבן על הירושלמי סוף גיטין, וכן בזרע אברהם סימן ס"א ס"ק ג'.

איכא כמה תרוצים

א. בית שמאי על כרחך סבירא ליה כתובה דאורייתא, דכיון דלא יגרש בלא ערות דבר, א"כ אין קל בעיניו להוציא, ועל כרחך כתובה דאוריתא, כך תירץ הגאון החסיד שבכהונה הגאון רבי נתן אדלר זצ"ל מובא בחתם סופר גיטין צ"א ע"א בד"ה רבי עקיבא אומר.

ב. כיון שאם עבר וגירש שלא מחמת ערות דבר נמי חל הגירושין לכן היה צריך לתקן כתובה שלא תהא קלה בעיניו להוציאה, כך תירץ בחדושי הרי"ם סימן ל"א.

ג. ע"פ שיטת הפוסקים החיד"א הנ"ל, וכן בשו"ת שיבת ציון סימן פ"ח, וכן הפני יהושע גיטין צ' ע"א דהיכא דנתרצו שניהם, אז אף לבית שמאי ליכא איסורא ויכול לגרש בלי סיבה, כל שהיא מרוצית ברצון נפשה והיא כשרה וצנועה, לכן היה צריך את התקנה, כך תירץ בחדושי רבינו בונים איגר גיטין פ"א ע"ב.

מי שיש לו בת טובה
האם יש לו חיוב לחתן אותה עם בחור רע שמא תחזירנו למוטב?

בפרשתן ל"ב כ"ג **ואת אחד עשר ילדיה**

וברש"י ודינה היכן היתה, נתנה בתיבה ונעל בפניה שלא יתן בה עשו עיניו, ולכך נענש יעקב שמנעה מאחיו שמא תחזירנו למוטב, ונפלה ביד שכם.

יש להקשות: מדוע נענש יעקב וכי יש חיוב לאדם לתת את בתו שתתחתן עם רשע, הרי אמרינן בגמ' פסחים מ"ט ע"מ ב' תניא היה רבי מאיר אומר כל המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ומניחה לפני ארי, חזינן שיש איסור לתת את בנו לעם הארץ ולא אמרינן שצריך לתת שמא יחזירנו למוטב.

הנה במושב זקינים לבעלי התוס' הקשה וז"ל וכי מי שיש לו אח משומד ישיא לו את בתו שהיא בת ו' שנים כאשר היתה דינה, ושמא יש לומר שקיבל עליו תשובה על מנת שלא יזלזל כמו שנאמר "נסעה ונלכה ואלכה לנגדך" בשוה ביהדות.

וברבינו עובדיה מברטנורה בספרו עמר נקא בפרשתן כתב לפי שיעקב נתכוון לרעה שלא היה רוצה שאחיו יהיה צדיק כדי שלא יתקיים בו הברכה הויא גביר לאחיך לכן נענש, דאל"כ לא היה נענש דאדרבה היה נחשב לו לזכות שמנעה מרשע.

וכן בשו"ת מים חיים בקונטרס אוצרות חיים להגאון רבי חיים ראפאפורט הקשה הא קימ"ל אה"ע סימן נ' ס"ק ה' דאם קלקל המשודך מעשיו יכולה לחזור בו וק"ו מה אם כבר נשתדך יכולה לחזור בו אם נתקלקלה מכ"ש שלא יתן את בתו ולמה נענש יעקב, ומתרץ דלשון רש"י קשה שכתב שמנעה מאחיו שמא תחזירנו למוטב דהויא ליה לכתוב שמנעה מאחיו ושמא היתה חוזרת אותו למוטב, על כרחך צריך לומר דכונת רש"י דאם יעקב היה מונעה משום שעשיו היה רשע ושמא יקלקל את בתו לא היה לו עונש, רק יעקב לא היה יראי מזה דידע בבתו שהיא צדקת ולא יקלקלה רק שמנעה מאחיו מחמת שהיה שונאו שהיה רשע גמור ולא הויא רוצה שתחזירנו למוטב, וזה דקדק רש"י שמא תחזירנו למוטב ר"ל דלא היה רוצה שתחזירנו למוטב, וכן מצינו בדוד שקלל לדואג האדומי יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ החיים סלה והשי"ת הקפיד עליו

וכן בתורה תמימה הערות בראשית פרק לב הערה ט' הקשה צריך באור, היכן מצינו כהאי גונא, שיהא חובה על אדם למסור את בתו לרשע שמא תחזירנו למוטב, והלא כנגד זה יש חשש שמא יחזירנה הוא לרשעה, ואפשר לומר דבזה לא הי' יעקב מסופק שהיא תחזירנו למוטב, אך מפני זה גופא לא רצה להשיאה אותה לו כדי שלא תחזירנו למוטב, כלומר שמשנאתו אותו לא הי' רוצה זה גופא שיחזור למוטב, ויהי' לפי"ז באור הלשון ברש"י שמא תחזירנו למוטב, כלומר שעל כן לא השיאה אותה לו שמא תחזירנו למוטב,

והחזון איש תירץ: שהיה גלוי וידוע ברוח הקודש שדינה תחזיר אותה למוטב, ואילו היה יעקב נותן אל לבו לדבר היה מגלה זאת ברוח הקודש אבל אנחנו לא יכולים לדעת לכן אנו אסור לעשות כן, כך תירץ החזון איש.

קבלן שיפוצים שאוכל בשלחן אחד עם פועלים ערבים
האם מותר לו לאכול בשר כשהם אוכלים חלב?

בפרשתן ל"ג ד' **וירץ עשיו לקראתו וגו' וישקהו וגו'**

איתא בספרי במדבר ט' י' מובא ברש"י כאן על הא דתיבת וישקהו מלא נקודות, יש שדרשו נקודה זו לומר שלא נשקו בכל לבו, **אמר רבי שמעון הלכה בידוע שעשיו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו.**

קימ"ל יור"ד סימן פ"ח אסור להעלות על שולחן אחד בשר וחלב ואפילו בשר חיה ועוף.

יש לחקור קבלן שיפוצים שאוכל בשלחן אחד עם פועלים ערבים האם מותר לו לאכול בשר על שלחן אחד כשהם אוכלים חלב דהלכה בידוע שעשיו שונא ליעקב או דילמא אסור לאכול בשלחן אחד בשר עם חלב.

הנה הש"ך יור"ד סימן פ"ח ס"ק ב' הביא בשם הר"ן פרק גיד הנשה ל"ב ע"ב דיבור א' דישראל מותר לאכול עם הנכרי בשולחן אחד, והנכרי אוכל בשר נבלה, דלא הרחיקו חכמים רק בבשר בחלב דהאי לחודא שרי והאי לחודא שרי, **משמע מדברי הר"ן דיש איסור לישראל האוכל בשלחן אחד עם הגוי לאכול חלב או בשר כשהגוי אוכל בשר וחלב.**

והקשה הפלתי סימן פ"ח **על הר"ן:** וז"ל ובאמת לא הבנתי מי שם אחוה וריעות בין יהודי לעכו"ם, הלא הלבבות רחוקות, ואין פירוד לבבות כפירוד הדתות, ואפילו שימת חן אסרוהו, וא"כ הוי ליה כאכסניא וכבני אדם שאינם מכירין זה את זה, והיש יותר איבה מבין שני בעלי דתות, נראים כאוהבין בשעת הנאתן וכו'.

וכתב בדרכי תשובה יור"ד סימן פ"ח ס"ק ב' דמדברי הפליתי משמע חידוש דאף בישראל ונכרי האוהבים זה לזה מותר לאכול על שולחן אחד בשר וחלב.

אבל ביד יהודה סימן פ"ח ס"ק ב' בפירוש הארוך כתב שאם הישראל והגוי מכירים לכ"ע אסור להעלות על שולחן אחד בשר עם חלב.

וכן כתב הפרי תואר יור"ד סימן פ"ח להחמיר, אך כתב לחלק בין אם מעלין לנכרי על השלחן מאכלים שמביאים לו מביתו אז אף שהם מכירים זה את זה ואינם מקפידים זה על זה אין לחוש, דאין לך היכר גדול מזה אם הישראל יודע שהוא מאכל של נכרי, ואין חילוק בין בשר נבילה וטריפה או שאר דבר איסור או גבינה בכל מקום מותר להעלות לנכרי על השלחן שאוכל עליו הישראל בשר, דכל שיודע הישראל שהוא של נכרי הויא ליה בכלל מינכר איסורה דלא גזרו בכהאי גוונא, אבל אם הביאו לפני הנכרי מאכל מביתו של ישראל אז אם אין מקפידין זה על זה אסור כמו ב' ישראלים.

וכתב בספר דלתי תשובה יור"ד סימן פ"ח סוף ס"ק ו' מובא בדרכי תשובה סימן פ"ח **שאם** הגוי אוכל מאכלי חלב כשר והוא שכיר אצל בעל הבית ישראל מותר להעלותו על השלחן שאוכל עליו הבעל הבית בשר ולא חיישינן דילמא אתי בעל הבית לאכול ממנו כמו שאמרו חז"ל כתובות נ"ז השתא משלו נותן לו לאכול יאכל ממנו.

מעדני אשר: נראה להעיר דלשיטת הפלתי שבכל אופן מותר לישראל להעלות בשר בשלחן אחד עם גוי אף שמעלה חלב, אפשר ליישב מה שהקשו האחרונים עיין באריכות בספר מעדני אשר חלק ד' פרשת וישלח איזה נפק"מ להלכה יש בהא דעשיו שונא ליעקב, ולפי זה אתי שפיר שיוצא מזה דבר הלכה, דלא בעי היכר בין זה לזה, ואוכלין בשר וגבינה בלי הפרדה ביניהם.

וכשדנתי עם הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א העיר דמיסתבר לומר שאסור כמו שמשמע בר"ן, ואפילו דקימ"ל דעשיו שונא ליעקב, היינו בלב, אבל לפנים מראה כאילו אוהב כדי ליהנות ממנו, וכן רואין שעשיו שונא ליעקב, אבל לפנים מראה שאוהבו, עיין בפירוש הגר"א על הפסוק משלי כ"ו כ"ד בשפתיו ינכר שונא ובקרבו ישית מרמה, שפירש השונא מנכר עצמו בשפתיו בפתוייו ומראה את עצמו כאילו הוא אוהבו ולא שונא ובקרבו ישית מרמה עכ"ל, ועיין גם כן בהכתב והקבלה שמות כ"ג ד' וכן כתב המלבי"ם בספרו יאיר אור אות א' ח' וכיון דחז"ל אמרו הלכה עשיו שונא ליעקב ושונא עיקרו רק בלב, ובחוץ נראה כאוהב, ובפרט אם הפועלים שלו הן גוים הם רוצים למצוא חן בעיני הבעל הבית ומראין קרבה לו ואז יש חשש שיאכל מהם

וכשדנתי עם הגאון ישראל שוורץ שליט"א רב קהילת צאנז ביתר העיר דבחילונים גם לדעת הפלתי אסור לאכול עמהם על שולחן אחד זה בשר וזה חלב, כיון דכל הטעם של הפלתי הוא כמש"כ בלשון קדשו מי שם אחוה וריעות בין יהודי לעכו"ם, הלא הלבבות רחוקות, ואין פירוד לבבות כפירוד הדתות, ואפילו שימת חן אסרוהו, וא"כ הוי ליה כאכסניא וכבני אדם שאינם מכירין זה את זה, והיש יותר איבה מבין שני בעלי דתות, נראים כאוהבין בשעת הנאתן, וזה לענ"ד לא שייך בחילונים, ועיין בחידושי הפלאה כתב דבגוי אסור אפילו אין מכירים זה את זה, ואין מועיל היכר בגוי.

האם יש איסור להיות שדכן לגוים?

בפרשתן ל"ה י"א **ויאמר לו אלהים אני אל שדי פרה ורבה וגו'.**

יש לחקור האם מותר לישראל להיות שדכן של גוים או דילמא אסור, משום דמילד בן לע"ז כמו דאסרינן בע"ז כ"ו ע"א ונפסק כן ביור"ד סימן רנ"ד לישראלית להיות מיילדת של גויה מפני שמיילדת בן לע"ז.

הנה בשו"ת מהרי"א יור"ד סימן ר"ל ס"ק ב' נשאל האם מותר לזווג עכו"ם וז"ל מילתא פשיטא דשרי מק"ו, דגם לעשות רפואה כדי שהנכרית תתעבר מותר כמבואר בבדק הבית יור"ד סימן קנ"ד דדעת הרשב"א בח"א סימן ק"כ דמותר, וכותב שראה את הרמב"ן בעצמו שעשה רפואה לעכו"ם כדי שתתעבר.

ואפילו לשיטות רבינו יונה המובא שם דשלח איגרת לרמב"ן וכתב לו שם **תבא עליך ברכה שאתה מרבה זרעו של עמלק,** ואסר לעשות רפואה לעכו"ם כדי שתתעבר, התם ברפואה דווקא שתתעבר אסור, אבל שידוכין לבד כיון שאינו ברור שתלד או שתתעבר, והרי גם עכו"ם מצווים על לשבת יצרה כמו עבד כמבואר תוס' חגיגה ב' ע"ב, עיין גליוני הש"ס שם וכן התוס' בגיטין מ"א ע"ב א"כ מסייעים לו לקיים המצוה, ומכ"ש באופן שהישראל משתכר, ולכן נראה לי שמותר בלא שום פקפוק.

ומביא דמצא אח"כ בשו"ת חות יאיר סימן קפ"ח ומובא בבאר היטב יור"ד סימן ב' ס"ק ט"ו וז"ל המזווג בגוים אין איסור, ואין לומר, דלא עדיף ממה שאסור להניק ולהוליד, דכאן מי יימר שתוליד והוא גם רחוק ומי לנו גדול יותר מהרמב"ן שעשה לגוים רפואה שתלד כמו שכתב הרשב"א בתשובה, ומ"מ קבלתי מפי גדולים וזקנים כי המתעסק באלה לא יצא נקי בניו משום שמקדיח תבשילו, ויש רמז לזה במקרא לא תתחתן בם "כי יסיר".

חזינן מכל הנ"ל דמדינא ליכא איסור אבל מ"מ כיון שכתב שקיבל שלא ישדכו אז כדאי שלא לעסוק בזה, וגם דרך השדכנים אצלם להיות מסובים בראש השולחן ויש לחוש שישתה יין נסך, לכן צריך למנוע מלהיות שדכן לעכו"ם, והיכא דאין לו ברירה יתנה עמם שאין צריך לבא לסעודה.

ובכנסת הגדולה יור"ד סימן קנ"ד הגהות הטור אות ט"ז כתב דיש להסתפק אם מותר לזווג עכו"ם, ומביא בשם מהר"ם חלאווה דאסור, אבל מסיק דמותר כיון דישראל נוהגין בו היתר, וכן בשו"ת זרע אמת ח"ג סימן ק"ו כתב להתיר לזווג עכו"ם ועיין בשו"ת בית דוד ליטער סימן נ'.

האם אסור לאדם לומר שיש לו יותר ממה שמגיע לו?

בפרשתן ל"ב י"א **קטנתי מכל החסדים וגו'.**

הנה המהרש"ל בספרו בים של שלמה ב"ק פ"ה סימן כ"ג **כתב לא יאמר אדם יש לי יותר ממה שהיה ראוי לי לפי מעשי ושעובדי נגד ה',** דא"כ הויא כאומר שהקב"ה ותרן וזה אסור לומר, כמבואר בגמ' ב"ק נ' ע"א אלא שיסיים זולת דזכות אבות מסיעתו.

אבל במגן אברהם אור"ח סימן קנ"ו **חולק עליו:** דמותר לאמרו ואינו כאומר דהקב"ה ותרן, אלא הקב"ה נותן שכר יותר, ואינו מותר עבירה ומאריך אף.

יש להקשות: לשיטת המהרש"ל איך היה מותר ליעקב לומר שקטנתי מכל החסדים, כך הקשה בספר גן רוה בפרשתן.

ומתרץ: דהמהרש"ל יסבור כמ"ד במדרש רבה דכונת יעקב לומר שהיא כדאי לכל החסדים, ומה שאמר קטנתי בלשון בתמיה קאמר והכי קאמר ה' האומר עלי שוב לארצך ולמולדתך ואטיבה עמך, וכי קטנתי עכשיו ממה שהיתי קודם שעד עתה עשית עמדי חסדים ואמת כי במקלי עברתי וגו' ועכשיו למה לא תעשה חסד שלא יבא עלי עשיו וכי עכשיו שעם לבן גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו ולכן הצילני.

קול המעדנים
דרשות שנאמרו בקהילות הקודש בשבוע אחרון

ביאלא
ישיבת עיון התורה – ביאלה בביתר עילית
למאות בחורים בני עלייה
שבע ברכות לבן המנהל רוחני
ידידינו הרה"ג יצחק רכטשפר שליט"א

בעלזא
ישיבת בעלזא קרית גת
למאות בחורים בני עליה
שבע ברכות לבן מנכ"ל הישיבה
ידידינו הרב יהושע וואלף וידר שליט"א

קרעטשניף
שבע ברכות לנכד כ"ק האדמו"ר מקרעטשניף שליט"א
בן לבנו הגדול ידידינו
הרה"צ רבי דוד משה רוזנבוים אב"ד קרעטשניף
עב"ג בת ידידינו הרה"צ רבי שלום מאסקאוויטש שליט"א
שנערך למאות בחורי החסידות בני עלייה – ולראשי החבורות

תולדות אהרן
הכנסת ספר תורה לבית המדרש הגדול בירושלים
ע"י ידידינו הרב החסיד **הנדיב סנדר קרויס** שליט"א
בהשתתפות מאות – ואורחים מחו"ל

בקשה נרגשת לרבבות הקוראים ברחבי תבל
ביום חמישי ט"ז כסליו חל היארצייט הרביעי של אבי מורי זצוק"ל
כשלומדים או מוסרים שיעורים מהגליון
נא לומר בפה מלא הרי לומד לעילוי נשמת אבי מורי הגה"צ חיים יעקב מנחם בן עזריאל זצוק"ל

מכתבים למערכת

איך היה מותר לייעקב לגור בבית חמיו הרי אסור לגור בבית חמיו

מה שהקשתם על מה שכתוב בפרשת ויצא ל"א מ"א זה לי עשרים שנה בביתך, דיש להקשות איך היה מותר ליעקב לגור בבית חמיו, הרי יעקב קיים כל התורה, כמו שאמר ותרי"ג מצות שמרתי, ואיתא בגמ' קדושין י"ב ע"ב, ב"ב צ"ח ע"ב דאסור לגור בבית חמיו, א"כ איך גר יעקב אצל חמיו, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קתן גראס שליט"א חבר הבד"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה דישיבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סוראון

נראה לתרץ בכמה אופנים. **א}** משמע שאהל יעקב היה אהל בפני עצמו דכתיב ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל, ועי"ש דיעקב היה תדיר שם, ומשמע שהיה לן בפני עצמו לא חלק מבית לבן, **ב}** משמע דהיה לן בשדה רחוק מהבית דאמר יעקב ל"א מ' הייתי ביום אכלנו חורב וקרח בלילה, ומשמע שהיה בשדה ביום, ובלילה, וכן משמע בגמ' ב"מ צ"ג ע"מ ב' ששמר צאן לבן כחזני מתא, וברש"י שומר העיר בלילה ע"ש, וכיון דעיקר היה בשדה לא היה לן בבית לבן, **ג}** לדעת תוספת הר"י הזקן ושיטה לא נודע למי דאסור לגור בבית חמיו רק כשהבה היא ארוסה ולא כשהוא נשואה, ניחא דלאה לא היתה ארוסה אלא קידשה אחר ז' שנים, ואח"כ נשא רחל, וכיון שלא היו ארוסות סבירא ליה דליכא חשש, **ד}** עיקר קפידא חתנה הראשון עיין ב"ב צ"ח ע"מ ב' בהרשב"ם ד"ה בי חמוה וא"כ יש לומר דיעקב אבינו לא היה חתנה הראשון, **ה}** הטעם שהוא שחמתו מחבב חתנה, וכיון שלבן ובני ביתו שנאו ליעקב שביקשו לעקור הכל תו נפל החשש מכל וכל.

הרה"ג יוסף שוורץ שליט"א קרית צאנז נתניה יו"ר מכון בצולא דמהימנותא דחסידי צאנז

נראה להעיר האברבנאל ביאר במה שאמר יעקב הבה את אשתי וגו' ואבואה אליה, שביקש שיהיה לו עמה דירה שיבוא אליה בבואו מן השדה ולא שיהיה כאורח שבא ללון בבית חבירו 'ולפי"ז יש לומר, שמשנשא את רחל שוב לא היה מתגורר כלל בבית חמיו, אלא היה לו בית דירה משלו, ולפי"ז קו' מעיקרא ליתא.

האם סבא יש לו חיוב להשיא את נכדו כמו שהאבא חייב להשיא את בנו

מה שחקרתם בדרשה בשבע ברכות שנערך ע"י כ"ק האדמו"ר מצאנז שליט"א בספק חדש על מה שכתוב במשנה קידושין כ"ט שהאבא חייב לחתן את בנו האם סבא חייב להשיא את נכדו כמו שהאבא חייב להשיא את בנו ע"פ מה שהיחיד בשו"ת רבי עקיבא איגר סימן מ"ב שהסבא חייב למול את נכדו כמו האבא כין שכתוב בעוללות אפרים דכל המטרה של הברית מילה שעל ידי יהא מוכשר ללמוד תורה דהערלה מעכב את הלימוד, וכיון שקים"ל שהסבא חייב ללמד נכדו תורה, ובלי מילה אי אפשר ללמוד חייב למול את נכדו, א"כ ה"ה בנישואי נכדו יהא מחויב סבא כיון שמבואר בגמ' יבמות ס"ב הטרוי בלא אשה שרוי בלא תורה, וכיון שהסבא חייב ללמד לנכדו תורה, ובלי אשה אין תורה אפשר שיהא חייב, **ומרן האדמו"ר מצאנז שליט"א מאוד נהנה מאוד מזה.**

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א דומ"ץ שכונת גבעת משה ירושלים, רב קהילת צאנז ביתר, ובית הוראה מרכז ההוראה אוצר הפוסקים, מח"ס שו"ת דעת ישראל **{הערה זו לעילוי נשמת אבי הגה"צ חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל לרגל היארצייט החל בט"ז כסליו}**

נראה להעיר מהמבואר בגמ' קידושין ל' ע"ב חייב אדם בבנו ללמדו אומנות. מנלן אמר חזקיה: משום דאמר קרא קהלת ט' ט' "ראה חיים עם אשה אשר אהבת". ויש לפרש את הכתוב כך: ראה חיים, דאג לעצמך לאומנות שתחיה ממנה. "עם אשה אשר אהבת", אפשר לפרש ש'אשה' שהוזכרה כאן היא אשה ממש, ואפשר לפרש שהכתוב מדבר על התורה, שנמשלת כאן לאשה, וכל מקום, הכתוב מקיש את האומנות ל"אשה". שנאמר "ראה 'חיים' עם 'אשה'". אם נאמר ש"אשה" שהוזכרה כאן אשה ממש היא, יש ללמוד מהכתוב, כשם שחייב אדם בבנו לשיאו אשה כך חייב ללמדו אומנות, ואם נאמר ש"אשה" שהוזכרה כאן תורה היא, יש ללמוד מהכתוב, כשם שחייב אדם בבנו ללמדו תורה, כך חייב ללמדו אומנות, ויש מקום לומר דנפ"מ בדרשות הגמרא בדין אם אבי חייב ללמדו אומנות, דאם נימא דהפסוק ראה חיים עם אשה, הכוונה לתורה ל"ל דכשם דחייב אבי אביו ללמדו תורה, ואפילו בשכר כמש"כ בש"ך יור"ד סימן רמה סק"א ובלח"מ ריש הל' ת"ת, ועיין כס"מ שם הוא הדין דחייב לשיאו אשה, אבל אם נאמר דהכוונה על הפסוק ראה חיים עם אשה, הכוונה לאשה ממש, ל"ל דכמו דלא מצינו בפוסקים דאבי אביו חייב להשיאו אשה, כן גם אבי אביו אינו מחויב ללמדו אומנות, אבל לפי מש"כ מע"כ בשם כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א דמסתבר דגם אבי אביו חייב להשיאו אשה, א"כ גם אם נאמר שהפסוק ראה חיים עם אשה היינו אשה ממש, א"כ גם ללמדו אומנות חייב אבי אביו, דהוקש בקרא.

איך נתן יעקב לעשו לחם ונזיד עדשים הרי אסור ליתן לאכול למי שאינו מברך

מה שהערתם בשם אחרונים איך נתן יעקב לעשו לחם ונזיד עדשים ולא חשש למה דקימ"ל אור"ח סי' קס"ג ס"ב דאסור ליתן לאכול למי שאינו מברך, ותרצתם בכמה אופנים.

הרה"ג נפתלי טסלר שליט"א מאנסי בית המדרש שפע חיים צאנז

יש לציין להמסופר על הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זי"ע שהיה לו תמיד על שולחנו אנשים שונים ומשונים, ופעם העיר לו אחד שהרי קימ"ל דאין להאכיל למי שאינו מברך, לשמע הערתו נזף בו באומרו וכי השו"ע מדבר מיהודי רעב? השו"ע מדבר על יהודי אורח שרוצים לכבד אותו, אבל כשיהודי רעב זה לא הזמן לחשוב אם הוא יברך או לא, וזה חידוש גדול לדינא. ואולי כוונתו להמבואר שם ברמ"א להקל אם נותן לעני בתורת צדקה, וסבר דה"נ כשהוא רעב הוא מצוה ואין לחשוש, וי"ל דעלי רמזיה במה שאמר 'כי עייף אנכי'. דמצינו כמה פעמים בקראי עייף לענין רעבון, כמו שופטים ח' ה' תנו נא ככרות לחם לעם אשר ברגלי כי עייפים הם, וכן תהלים קמ"ג ו' נפשי כארץ עייפה לך סלה, וברד"ק (שם) דהיינו כארץ צמאה שהוא מתאוה ומייחלת אל המטר. וכיון שהוא רעב אין חשש להאכילו אף אם אפשר שלא יברך.

מדוע בנשואי רחל עם יעקב לא עשה לבן משתה כמו שעשה בנשואי יעקב ללאה

מה שהקשתם בשם הראשונים מדוע בנשואי רחל עם יעקב לא עשה לבן משתה כמו שעשה בנשואי יעקב ללאה, ותרצתם בששה אופנים.

הרה"ג רבי יצחק שלמה ורסהיימר שליט"א קרית צאנז נתניה מח"ס הנפלא יציב פתגם

נראה להעיר, לפי מה שמובא בשם האר"י ז"ל כן הובא בשמו בספר עטרת צבי דרשן (דרוש לשבת הגדול דף ב"ב ע"א), והובא בויש אברהם (קריספין, דפוס איזמיר מערכת י"ד אות ב), ובספר מזמרת הארץ לרבי פרלוי בן רבי רחמים נעים ז"ל פרשת תולדות על הפסוק ראה ריח בני ר"ה אי נמי, וראה שם שרמז הכתוב בברכת יצחק ליעקב 'ראה ריח בני' ר"ת ב'נינסן נישואי י'עקב). וראה גם בילקוט ראובני על פסוק זה שהביא רמז זה בשם כנפי יונה ח"ג סי' רכ, וכוונות האר"י דף מד ע"א, 'משתה' גימטריא 'שבת גדול', רמז שנישואי יעקב בשבת הגדול היה לפי זה נמצא שאחר שבוע, כשלקח יעקב את רחל היה זה בתוך המועד פסח, והנה מצינו מו"ק ח' ע"מ ב' שאין נושאין נשים במועד, ולמדו כן מהכתוב 'ושמחת בחגך', בחג ולא באשתך, ואין מערבין שמחה בשמחה, ולכאורה אם כן איך נשא יעקב את רחל בפסח, ברם, התוס' מו"ק ח' ע"מ ב' כתבו, שנישואין בלא סעודה מותר גם במועד, ולפי זה יש לומר דכיון שחשש יעקב לעכב הדבר מחמת שחשש לרמאותו של לבן, לכן נשא אותה בלא סעודה שזה רשאי לעשות במועד ' ויש לומר עוד עד"ז ביתר שאת, דהנה יזדע מה שכתב במהרש"א יומא כ"ח ע"מ ב' ליישב מה שנשא יעקב שתי אחיות, דבאמת אם רחל נשא בהיתר בעבודת שבע שנים, אלא שלאה נישאה לו על ידי ערמת לבן, וכיון דלבן נח לא נאסר, שוב לא רצה להוציא אחת מהן משום שעתידה תורה לאסור, והנה במהרש"ל כתובות מ"ז כתב, שנישואין בלא סעודה דמותר במועד, היינו רק אם היה אירוסין קודם, וכעת רק כונסה בנישואין. לפי זה יש לומר, שבדווקא לא הניח לו יעקב לעשות סעודה, כדי להורות בכך שרשאי לישאנה גם במועד בלא סעודה, כיון שהוא כבר קידשה קודם בעבודת שבע שנים, ובכך יתברר סיבת הדבר שנושא שתי אחיות. ומאת ה' היתה זאת שיהא מעשה זה בפסח, כדי לברר צדקתו של יעקב.

הרה"ג רבי שלמה אפרים רויז שליט"א ירושלים מח"ס משוש חתן על כלה

נראה לציין שיש לנו כמה מקורות שהיה לה חתונה, ע' פרקי דר"א פ"ה 'ועוד הוסיף שבעת ימים אחרים משתה ושמחה ולקח את רחל' וברמב"ן בראשית כ"ט כ"ז (אמר ליעקב לא יעשה כן במקומנו, כי לא יניחנו אנשי המקום לעשות כן, כי נבלה הוא אצלם, אבל תמלא שבוע זאת ונתן לך אני וכל אנשי המקום גם את זאת, שכלנו נסכים בדבר ונעשה לך כבוד ומשתה כאשר עשינו בראשונה .'גם מצינו בירושלמי שהביאו התוס' מו"ק ח' ב' ד"ה לפי שאין מערבין שלמדו שאין מערבין שמחה בשמחה מנישואי רחל, ומשמע שעשו שמחה רק אחרי השבעת ימי המשתה של לאה.ברם יש לציין לדברי דרשות ר' יוסף קארו שבאור צדיקי)שאלוניקי תקכ"ט פ' ויצא ד"ה והתירוץ) שכתב...'שאמר לא הייתי עושה לך שום רע אבל חופת חתן עדיין לא נעשית והיה ראוי שתמתין לעשות החופה בשמחה ובשירים ובתוף וכנור ומה שיוכל לעשות החופה בשמחה ובשירים ותוף וכנור ואינו רוצה סכלות הוא לא רשעות השיב יעקב כי יראתי כי אמרתי פן תגזול את בנותיך מעמי ויותר טוב הכלה בלא חופה מהחופה בלא כלה', הרי דסבירא חיה שלא היה לה חופה.

הרה"ג ישראל הניג שליט"א מודיעין עילית

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א לונדון

נראה להעיר, דבמדרש רבה מבואר להדיא שעשה לרחל משתה רגיל, וכן מבואר ברמב"ן בפרשת ויצא

האם יש חיוב לאדם לכבד את אשתו או שזה רק מידת חסידות

מה שהבאתם בשם ספר ערוך לנר והעין יעקב כריתות דף כ"ח עמוד א' שמה שמצינו שיהא אדם מכבד את אשתו יותר מגופו אינו חיוב אלא דהברייתא השמיענו שהמכבדה יותר מגופו וגו' עליו הכתוב אומר וידעת כי שלום אהלך ע"ש ורק מדת חסידות הוא

הגאון רבי יחזקאל אהרן שוורץ שליט"א רב קהל חסידים הר יונה ומו"צ במערב ב"ב, {הערה זו לעילוי נשמת אבי הגה"צ חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל לרגל היארצייט החל בט"ז כסליו}

הגאון אריה אלבוים שליט"א ראש כולל אליבא דהילכתא קרית נדבורנה בני ברק העירה מהרמב"ם

נראה להעיר, דהנה המעיין ברמב"ם סוף פרק ט"ו מאישות הביא שני הלכות אלו דהיינו בין ההלכה דהבעל מכבד את אשתו ובין ההלכה דאשה מכבדת הבעל בלשון אחד שעיניהם הם מה שנצטווינו ע"י החכמים ע"ש ומבואר עכ"פ דזה דין ממש ולא רק מדת חסידות. אך עדיין יתכן שחיוב האשה לכבד לבעל הוא חיוב יותר מחיוב הבעל לכבד את האשה. ולגוף הדברים יתכן שנחלקו בזה הפוסקים דעיין בחו"מ סי' י"ד בפתחי תשובה ס"ק ד' הביא בשם הגהות רבי העשיל על השו"ע שאם יש דין ודברים בין הבעל לאשתו האשה הולכת אחר הבעל משום שהאשה מחוייבת בכבודו ע"ש ומבואר דבאשה חייבת בכבודו של הבעל יותר מאשר שהבעל חייב בכבוד אשתו דאלת"ה מדוע היא צריכה ללכת אחריו. אולם הפתחי תשובה שם עורר דדבר הר"ר העשיל ז"ל ולאו מילתא דפיסקתא הוא וכתב דמדבר בעל הברית אברהם בתשבותיו א"ע סי' צ"ב דלא ס"ל כן. ויתכן שנחלקו בזה האם חיוב כיבוד האשה לבעלה הוא יותר מחיוב כבוד הבעל לאשה.

האם לפעמים האב מקנא בבנו

מה שחקרתם האם אדם מתקנא בבנו, דאליבא דר"י בר חוני אין אדם מתקנא בבנו, והרי רש"י פירש שאברהם נתקנא ביצחק ולכך נשא את קטורה.

הגאון משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

"ל דהקנאה של אברהם אבינו הוא כדברי רבינו יונה, שהיא דרך טובה בקנאה, ע"פ שאמרו חז"ל קנאת סופרים תרבה חכמה, כי ע"י שרואה חבריו קדושים וטהורים גם הוא חפץ להיות כמותם, ומפני הקנאה מרבה על חכמתו וטורח ומוסיף לעשות טובה וללכת בדרך ישרה. ולכן כשראה אברהם את הברכה השורה בזכות האשה כמו שהיה אצל רבקה שחזרו שלשה דברים המביאים שפע והיכולת בזה גם להשפיע לאחרים, לכך לקח אברהם אשה שע"ז תשפיע במעשיה הטובים לכל, כדאיתא בחז"ל שנקראה קטורה, שדומה לקטורת שמשפיע על הכל, וא"כ קנאה זו שייך גם באב אצל בנו כיון שזה קנאה של מצוה..

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג רבי **אריה לייבוש שמרלר** שליט"א ירושלים
לרגל שמחת נישואי בנו
הבה"ח המופלג בתויר"ש
כמר **יחזקאל שרגא שליט"א מבחירי ישיבת צאנז**
עב"ג בת ידידינו הרה"ג משה הלוי גרינוואלד שליט"א
וברכת מזל טוב לאביו הגאון יעקב ישראל שמרלר שליט"א
ראש הכוללים קרית צאנז נתניה
ולחמיו הגאון יצחק שלום שיינפלד שליט"א מקאסאן ירושלים
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הגאון **משה יוסף טעסלר** שליט"א
מו"צ בקהילת צאנז בירושלים
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו
היניק וחכים כמר שמעון ני"ו
ברכת מזל טוב לסבים
אביו הרב יצחק שליט"א חמיו הרב משה יוחנן זינגר שליט"א
שמחת הבר מצוה תתקיים אי"ה יום ראשון פרשת וישב
אולמי מחנובקא בעלזא רחוב עלי הכהן
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **שמואל הלברשטאם** שליט"א בני ברק
מנכ"ל מפעל הש"ס
לעילוי נשמת אביו
הרה"צ רבי **מאיר הלברשטאם** זצ"ל
האדמו"ר מטשאקווא
נ.ל.ב.ע י"ט כסליו תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג רבי **יצחק קאף** שליט"א ירושלים
מנהל ומיסד ת"ת עצת אמת
לעילוי נשמת אביו
הרב **דוד צבי שלמה** ז"ל
בן הרב **יעקב אשר** ז"ל
נ.ל.ב.ע י"ט כסליו
ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **מרדכי רוזנברג** שליט"א ירושלים
ר"מ בבהמ"ד צאנז ירושלים
לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט
וברכת מזל טוב לאביו
ידידינו הרב **מתתיהו** שליט"א **מונטריאל**
ולזקינו ידידינו הנגיד הנכבד הרב **מיכאל** שליט"א
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב **מאיר משה הרבסטמן** שליט"א בית שמש
לרגל שמחת נישואי בנו
הבה"ח המופלג בתויר"ש
כמר **אברהם יעקב שליט"א מבחירי ישיבת בעלזא**
עב"ג בת ידידינו הרה"ג יחזקאל זאב באב"ד שליט"א
וברכת מזל טוב לחמיו הרב אהרן שלום שטיין שליט"א
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג **שמעון נתן לאבין** שליט"א
לרגל שמחת הברית לבנו
כמר **נפתלי צבי** ני"ו
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות
נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג חיים הלוי ביילוש שליט"א
לרגל שמחת נישואי בתו תחי' במז"ט עב"ג
הבה"ח המופלג בתויר"ש כמר גדלי' רייכמאן ני"ו מבחירי ישיבת בעלזא
בנו של הרב יהודה שליט"א
ברכת מזל טוב לסבים
הגאון יהודה ביילוש שליט"א חמ"ש מחזיקי הדת **הרה"ג אהרן לוי שליט"א**
הרב החסיד אליעזר וינד שליט"א משב"ק האדמו"ר מבעלזא
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הגאון רבי **שניאור זלמן שוורץ** שליט"א
לוט אנגלס
לעילוי נשמת אמו
האשה הצדקנית
מרת **סלבה** בת **שניאור זלמן** ז"ל
נפטרה כ' כסליו תשמ"א
ת.נ.צ.ב.ה